

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Centrum voor Volwassenen- onderwijs Tervuren - Hoeilaart te TERVUREN

Hoofdstructuur	volwassenenonderwijs
Instellingsnummer	33555
Instelling	Centrum voor Volwassenen- onderwijs Tervuren - Hoeilaart
Directeur	Rudi VANLOOCK
Adres	Brusselsesteenweg 106 - 3080 TERVUREN
Telefoon	02-767.04.30
Fax	02-767.04.30
E-mail	directie@cvoth.be
Website	www.cvoth.be
Bestuur van de instelling	Gemeentebestuur van Tervuren
Adres	Markt 7a - 3080 TERVUREN
Scholengemeenschap	Consortium volw L4 vzw
Adres	Provincieplein 1 - 3010 KESSEL-LO
Dagen van het doorlichtingsbezoek	27-01-2014, 28-01-2014, 29-01-2014, 30-01-2014, 31-01-2014, 03-02-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	03-02-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	14-03-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Els VAN RAEMDONCK
Teamleden	Geert POLFLIET, Dirk FIERS, Dirk LAMBRECHTS
Deskundige(n) behorend tot de administratie	NIHIL
Externe deskundige(n)	NIHIL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	6
2.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?.....	7
3.1.1.1 Nederlands tweede taal richtgraad 1, Nederlands tweede taal richtgraad 2	7
3.1.1.2 Nederlands tweede taal richtgraad 3, Nederlands tweede taal richtgraad 4	9
3.1.1.3 Informatica: toepassingssoftware.....	10
3.1.1.4 Engels richtgraad 1, Engels richtgraad 2, Engels richtgraad 3.....	13
3.1.1.5 Spaans richtgraad 1, Spaans richtgraad 2, Spaans richtgraad 3.....	15
3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'?	17
3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?	17
3.2 Respecteert het centrum de overige reglementering?	17
4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Evaluatiesysteem.....	19
4.2 Evaluatiepraktijk.....	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM	23
6.1 Wat doet het centrum goed?	23
6.2 Wat kan het centrum verbeteren?	23
6.3 Wat moet het centrum verbeteren?	23
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	24
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of het centrum

1. de onderwijsreglementering respecteert,
2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken

(zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door het centrum,
3. het algemeen beleid van het centrum.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam het gehele centrum aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in het centrum een selectie van de onderwijsreglementering:
  - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opleidingen.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
    - het onderwijsaanbod
    - de uitrusting
    - de evaluatiepraktijk
    - de leerbegeleiding.
  - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
  - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door het centrum na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of het centrum voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt het centrum voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt het centrum om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt het centrum de doelen en gaat het centrum dit na?
  - ontwikkeling: heeft het centrum aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van het centrum aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van het centrum. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van het centrum of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen als het centrum binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of het centrum de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van het centrum de cursisten over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van het centrum het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van het centrum of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

Het centrum mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het CVO Tervuren-Hoeilaart is gevestigd in het oosten van de Brusselse agglomeratie. Het centrubestuur is de gemeente Tervuren. De hoofdvestigingsplaats ligt in het Gemeentelijk Technisch Instituut voor Onderwijs (GITO) Tervuren. Daarnaast beschikt het centrum nog over 6 lesplaatsen, waarvan 2 in faciliteitengemeenten.

Het centrum biedt opleidingen aan binnen 6 studiegebieden in het secundair volwassenenonderwijs. Het doorlichtingsteam onderzocht 11 opleidingen uit 4 studiegebieden die samen meer dan drie kwart van het centrumaanbod uitmaken, m.n. Informatica: toepassingssoftware (ICT), Nederlands tweede taal (NT2) richtgraden 1 tot 4, Spaans en Engels richtgraden 1 tot 3.

Uit de erkenningsonderzoeken blijkt dat Spaans en Engels in alle richtgraden voldoen. Dit is ook zo voor de richtgraden 3 en 4 van NT2. Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn sterk gericht op de leerplandoelstellingen. Het uitgewerkte materiaal is gevarieerd, authentiek en afgestemd op het doelpubliek. De leerkrachten gebruiken werkvormen die de cursisten uitdagen om de doeltaal systematisch te gebruiken en om de vaardigheden in te oefenen.

Voor NT2, richtgraden 1 en 2 en voor ICT resulteerde het onderzoek in een beperkt gunstig advies. De belangrijkste reden is dat de evaluatiepraktijk niet toereikend is. Het aanbod voor de eerste twee richtgraden van NT2 is niet voldoende gericht op de leerplandoelstellingen. Dit geldt ook voor de oneigenlijke invulling van de module Update van ICT.

De centrumleiding hecht veel belang aan het welbevinden van personeel en cursisten en aan informeel overleg. De sfeer in het centrum is gemoedelijk. Het centrum organiseert structureel functionerings- en evaluatiegesprekken met verslaglegging. De opvolging van de vastgestelde werkpunten is echter te vrijblijvend. Het evaluatiesysteem van het personeel leidt nog onvoldoende tot een verbetering van de lespraktijk.

Voor de evaluatiepraktijk koos het centrum de voorbije jaren voor het invoeren van permanente evaluatie. In de praktijk blijkt echter dat deze evaluatievorm nauwelijks toegepast wordt. De leerkrachten zoeken naar goede voorbeelden om hun cursisten te evalueren zonder hen te veel te belasten. Interne en externe expertise-uitwisseling en professionalisering van het lerarenteam kunnen ervoor zorgen dat de evaluatiepraktijk in elk studiegebied positief evolueert.

Het centrum ontwikkelde samen met het personeel en met de begeleidingsdienst een visie en een beleidsplan (2013-2017). Om deze vooropgezette doelen te realiseren is een evenwaardige inzet en dynamiek in elke vakgroep nodig. Een krachtdadiger aansturen van de vakwerkgroepen kan tot betere inzichten en resultaten leiden.

Op dit ogenblik is er nog geen kwaliteitszorgsysteem dat het centrum toelaat permanent en op eigen initiatief de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten te meten en op te volgen. Het CVO Tervuren-Hoeilaart is lid van een lerend netwerk rond kwaliteitszorg om o.a. de tevredenheidsenquêtes te optimaliseren. Op die manier streeft het centrum ernaar correcte input te verzamelen die als indicator kan dienen om de kwaliteit van onderwijs op alle niveaus beter te borgen.

Het centrum voert een sterk en proactief beleid inzake het dynamisch beheersen, monitoren en opvolgen van het welzijnsbeleid, met wisselende partners en op verschillende lesplaatsen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opleidingen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opleidingen in de doorlichtingsfocus

Nederlands tweede taal

- Nederlands tweede taal richtgraad 1
- Nederlands tweede taal richtgraad 2
- Nederlands tweede taal richtgraad 3
- Nederlands tweede taal richtgraad 4

Informatie- en communicatietechnologie

- Informatica: toepassingssoftware

Talen richtgraad 1 en 2

- Engels richtgraad 1
- Engels richtgraad 2
- Spaans richtgraad 1
- Spaans richtgraad 2

Talen richtgraad 3 en 4

- Engels richtgraad 3
- Spaans richtgraad 3

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Personeelsbeheer

- Evaluatiesysteem

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opleidingen het volgende op.

3.1.1.1 Nederlands tweede taal richtgraad 1, Nederlands tweede taal richtgraad 2

Voldoet niet

Het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk zijn onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Het aanbod en de evaluaties zijn onevenwichtig en niet volledig door een te grote nadruk op expliciete instructie en evaluatie van ondersteunende kennis.

Outputgegevens	Het centrum bereikt met zijn cursisten in onvoldoende mate de
<i>Leerprestaties</i>	leerplandoelstellingen. Er is een hoge uitval van cursisten, meer dan 10% boven
<i>Leerloopbaan</i>	het Vlaams gemiddelde. Een plausibele verklaring hiervoor is de specifieke
<i>Outcomes</i>	Tervurense context met veel expats uit het Verenigd Koninkrijk en Duitsland die
<i>Tevredenheid</i>	voor een korte periode in de regio verblijven. De doorstroom naar andere
	opleidingen, al dan niet binnen het centrum, blijft beperkt. Het centrum
	organiseerde een cursistentevredenheidsmeting. De 'lesgever' scoort hoger dan
	de 'cursus'. Vooral de moeilijkheidsgraad van de cursus scoort laag in de
	tevredenheidsmeting. Gesprekken met cursisten bevestigen de cijfers. Cursisten
	vinden de cursus best moeilijk en verwijzen daarbij vooral naar het aanbod
	grammatica.
Onderwijsaanbod	In richtgraad 1 gebruiken de leerkrachten een handboek NT2, aangevuld met een
<i>Volledigheid</i>	zelfstudiepakket om de structuren van het Nederlands te oefenen. Dit
<i>Evenwicht</i>	zelfstudiepakket wordt echter ook meermaals gebruikt tijdens de lessen
<i>Doelmatigheid</i>	waardoor de expliciete instructie en het inoefenen van ondersteunende kennis
<i>Beheersingsniveau</i>	een te groot aandeel krijgt in het aanbod. In richtgraad 2 werken de leerkrachten
<i>Samenhang</i>	met een syllabus die ze per leerkracht, waar die het nodig acht, aanvullen met
	eigen materiaal. De afstemming van een eigen syllabus op de
	leerplandoelstellingen is een krachttoer die niet volledig gerealiseerd wordt. In
	de syllabus is er een overaanbod aan ondersteunende kennis en is het aanbod
	voor vooral luisteren en spreken minder goed afgestemd op de
	leerplandoelstellingen. De leerkrachten beseffen dit en zoeken in een aantal
	gevallen naar alternatieven voor het aanbod in de syllabus. Hierdoor wordt het
	moeilijker om een samenhangend aanbod te realiseren. Wanneer leerkrachten
	eigen aanvullend materiaal gebruiken, is dit meestal goed afgestemd op zowel de
	noden en interesses van de cursisten als op de leerplandoelstellingen /
	tekstkenmerken. De verschillen in aanpak tussen richtgraad 1 en richtgraad 2
	vormen een belemmering voor de verticale samenhang van het aanbod en de
	doorlopende leerlijnen. De overgang van Waystage naar Threshold is voor de
	cursisten moeilijk omwille van breuklijnen in het aanbod. De aandacht voor
	strategieën blijft over het algemeen beperkt.

De leerkrachten hanteren planningsdocumenten maar vinden dit eerder een last dan een lust. Er is een vraag naar functionele planningsdocumenten maar de invulling van die functionaliteit blijft een moeilijk punt. Leerkrachten organiseren extra-murosactiviteiten die een waardevolle aanvulling zijn op het aanbod tijdens de lessen. In de lessen zelf worden vooral traditionele werkvormen gebruikt met de leerkracht als centrale figuur die leerstof aanbiedt. Taakgericht onderwijs met zelfontdekkend leren door de cursisten is niet ingeburgerd.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

Het centrum voorziet in een voldoende gevarieerd aanbod met dag- en avondcursussen en in richtgraad 1 ook intensieve cursussen. In richtgraad 2 kiest het centrum voor bis-trajecten met modules van 80 lestijden. Dit betekent dat er 4 lestijden zijn per contactmoment. Zeker bij het avondaanbod is het voor cursisten niet eenvoudig om 4 lestijden lang geconcentreerd te blijven. De bis-trajecten worden best zo snel mogelijk afgebouwd zodat de vakgroep volop kan inzetten op een kwaliteitsvolle invulling van de nieuwe opleidingsprofielen NT2. Door een decentraal aanbod is er een eerder heterogene groepssamenstelling. Snelle leerdere blijven in dezelfde groep omwille van de sociale contacten die zijn opgebouwd. Het centrum bewaakt stelselmatig de groepsgrootte. De groepsgrootte vormt geen belemmering voor een kwaliteitsvol aanbod met gevarieerde werkvormen.

Uitrusting
ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen

In de meeste lokalen kunnen de leerkrachten gebruik maken van multimedia en is er een verbinding met het internet. Wanneer leerkrachten multimedia gebruiken in hun les, gebeurt dit op een weloverwogen en doelgerichte wijze. Omwille van de gehuurde lokalen is het voor leerkrachten moeilijker om in de lokalen taalstimulerende elementen te voorzien zoals een actuabord. Toch kan er ook in gehuurde lokalen gewerkt worden aan een krachtige leeromgeving met gebruik van authentieke documenten en bronnen als hulpmiddelen voor de uitvoering van uitdagende en realistische taken. Hiervoor ontbreekt er in het centrum echter een (digitale) materialenbank.

Evaluatiepraktijk
Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie

De evaluatie gaat onvoldoende na of alle leerplandoelstellingen worden bereikt. De evaluatiepraktijk berust op een combinatie van examens en gespreide evaluatie. Door een expliciete bevraging van ondersteunende kennis op te nemen in de examens ontstaat er een onevenwicht in de evaluatiepraktijk. Ook bij de evaluatie van de vaardigheden wordt immers ondersteunende kennis gescoord. Gemiddeld gaat twee derden van de punten naar de evaluatie van ondersteunende kennis. Bijgevolg is de evaluatiepraktijk onvoldoende afgestemd op alle leerplandoelstellingen. De evaluatie van ondersteunende kennis binnen betekenisvolle taaltaken is onvoldoende ingeburgerd. Hiervoor zijn er ook geen analytische scorewijzers beschikbaar die de betrouwbaarheid en de transparantie van de evaluatie garanderen. De evaluatie van de strategische component wordt in het geheel van de evaluatie verwaarloosd. Er is nood aan een kritische reflectie over de validiteit van de examenvragen en aan een doorgedreven professionalisering die ervoor zorgt dat de evaluatie gebeurt door het (laten) uitvoeren van functionele, authentieke en (voor de cursist) relevante opdrachten. In een aantal gevallen zijn de evaluatie-opdrachten niet afgestemd op het gepaste beheersingsniveau en de tekstkenmerken. Leerkrachten willen de opdrachten vooral niet 'te gemakkelijk' maken en grijpen daarom naar 'moeilijkere' opgaven. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelstellingen komt hier opnieuw in het gedrang.

Leerbegeleiding De leerbegeleiding ondersteunt nog te weinig het bereiken van de leerplandoelstellingen. Het centrum voorziet in leer- en trajectbegeleiding maar stelt tegelijk vast dat weinig cursisten hierop ingaan. Het centrum beschikt niet over een open leercentrum waar cursisten (onder begeleiding) kunnen oefenen. Differentiatie en remediëring zijn onvoldoende ingebed in de onderwijspraktijk. De leerbegeleiding staat dan ook aan het begin van een ontwikkelingsproces.

*Preventief
Curatief*

Afstemming met partners De afstemming tussen het centrum en andere partners bevordert het bereiken van de leerplandoelstellingen en het realiseren van output. Het centrum werkt goed samen met geëigende partners zoals de VDAB, het Huis van het Nederlands en het Centrum voor Basiseducatie. Er zijn plannen om deze samenwerking verder uit te bouwen en om verder te werken aan de afstemming tussen CVO en CBE. Dit zijn waardevolle uitdagingen voor het centrum. De samenwerking met andere organisaties gebeurt deels via de extra-murosactiviteiten deels via de gemeenschapscentra waar het centrum aanwezig is. De toeleiding naar activiteiten en oefenkansen die in de Brusselse Rand georganiseerd worden, blijft eerder beperkt.

Deskundigheidsbevordering Het intern overleg en nascholingen kunnen het bereiken van de leerplandoelen nog meer ondersteunen. De deskundigheidsbevordering NT2 stond de voorbije jaren op een laag pitje. Leerkrachten volgen jaarlijks een nascholing en ook de projectweek biedt kansen tot professionalisering maar er is geen doelgericht nascholingsplan op maat van het NT2-team. De interne professionalisering is erg beperkt. Uiteraard zijn er informele contacten en is het ook zo dat leerkrachten via mailverkeer informatie uitwisselen. Toch is er geen gerichte, structurele en systematische aanpak om van elkaar te leren via collegiaal overleg. Veel heeft te maken met de versnippering van de vakgroepwerking in 3 vakgroepen: richtgraad 1, richtgraad 2 en richtgraad 3/4, ook al is het aantal NT2-leerkrachten klein. De vakgroepwerking heeft nood aan een nieuw elan waarbij vanuit een veilige situatie en met een sterke coördinatie expertise wordt uitgewisseld en gewerkt wordt aan een beperkt aantal prioritaire doelen. De externe professionalisering is weinig ambitieus. Het NT2-team heeft de voorbije jaren niet geïnvesteerd in netwerking, in contacten met andere centra, in een open en brede blik op de wereld van het NT2-onderwijs. Dit is verrassend omdat leerkrachten wel degelijk gemotiveerd zijn en graag lesgeven in CVO Tervuren-Hoeilaart.

*Overleg
Vorming*

3.1.1.2 Nederlands tweede taal richtgraad 3, Nederlands tweede taal richtgraad 4

Voldoet

Het centrum bereikt in voldoende mate de leerplandoelen. Het onderwijsaanbod is afgestemd op de leerplandoelstellingen. De evaluaties zijn evenwichtig en volledig.

Outputgegevens Het centrum bereikt de leerplandoelstellingen op het verwachte beheersingsniveau. De slaagcijfers liggen boven het Vlaams gemiddelde. Een beperkt aantal cursisten neemt niet deel aan de evaluaties of stopt vroegtijdig met de cursus. Er is een beperkte doorstroom naar de opleiding 'koken' binnen het centrum. Uit de resultaten van de tevredenheidsmetingen kunnen geen conclusies specifiek voor richtgraad 3 en 4 worden afgeleid.

*Leerprestaties
Leerloopbaan
Outcomes
Tevredenheid*

Onderwijsaanbod In richtgraad 3 en 4 worden de mondelinge modules ingericht. De leerplandoelstellingen worden volledig en evenwichtig aangeboden. Het aanbod voor vaardigheden is voldoende samenhangend en realistisch. De leerkrachten hebben voldoende aandacht voor ondersteunende kennis. De leerkrachten werken zeer veel met krantenartikels en materiaal van het internet. Ze stemmen het materiaal af op de interesses van de cursisten. Het lesmateriaal wisselt van

*Volledigheid
Evenwicht
Doelmatigheid
Beheersingsniveau
Samenhang*

jaar tot jaar maar is steeds kwaliteitsvol. Leerkrachten denken na over het verschil in beheersingsniveau tussen richtgraad 3 en 4 en proberen het aanbod af te stemmen op het vereiste beheersingsniveau.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Cursisten herhalen meerdere malen eenzelfde module zodat ze het Nederlands blijven oefenen. Dit zorgt voor grote verschillen in taalbeheersingsniveau tussen 'nieuwe' cursisten in richtgraad 3 en cursisten met een verleden in richtgraad 3 en richtgraad 4. Nieuwe cursisten vinden al snel dat hun taalbeheersingsniveau onvoldoende is en ontwikkelen spreekangst. Het centrum zoekt hiervoor naar oplossingen. Mogelijk kunnen de schriftelijke modules ingericht worden of bieden praatgroepen een uitweg.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

De leerkrachten maken veelvuldig gebruik van multimedia. De actualiteit komt aan bod via een webkrant voor wie Nederlands leert. De leermiddelen worden doelmatig ingezet en ondersteunen het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie*

De evaluatiepraktijk in de mondelinge modules van richtgraad 3 en 4 is afgestemd op de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk berust op gespreide evaluatie en de evaluatie-opdrachten zijn afgestemd op de tekstkenmerken en het verwachte beheersingsniveau. De leerkrachten werken met een evaluatieformulier. De criteria, gebruikt in het evaluatieformulier, worden gelinkt aan de leerplandoelstellingen. Analytische scorewijzers ontbreken nog.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

De leerbegeleiding ondersteunt het bereiken van de leerplandoelstellingen maar is nog sterk leerkrachtgebonden. Voor een remediërende of curatieve zorg doen de leerkrachten vooral beroep op verlengde instructie en remediëringsoefeningen. De leerbegeleiding is niet ingebed in een globale leer- en trajectbegeleiding op centrumniveau.

3.1.1.3 Informatica: toepassingssoftware

Voldoet niet

Het centrum bereikt de doelstellingen van de opleiding niet in de module Update als gevolg van het oneigenlijk gebruik van deze module. De evaluatiepraktijk is onvoldoende kwaliteitsvol.

Outputgegevens
*Leerprestaties
Leerloopbaan
Outcomes
Tevredenheid*

Het centrum bereikt de leerplandoelstellingen in alle modules met uitzondering van de module Update. Dat laatste is het gevolg van het oneigenlijk gebruik van deze module.

Het centrum reikt enkel deelcertificaten uit voor deze opleiding omdat het niet alle modules uit het opleidingsprofiel aanbiedt. Gezien de aard van de opleiding als cluster van losstaande modules en een doelpubliek dat voor het grootste deel inschrijft omwille van persoonlijke ontwikkeling, is dit niet problematisch. Het centrum houdt niet systematisch outputgegevens bij die kunnen fungeren als kwaliteitsindicator voor de opleiding. Uit de cijfergegevens van de overheid blijkt een uitzonderlijk hoog slaagpercentage. Wie deelneemt aan de evaluatie slaagt bijna altijd. De betrokken leerkrachten hebben geen concrete gegevens over de omvang en de belangrijkste oorzaken van de uitval.

Tot en met het schooljaar 2009-2010 organiseerde het centrum een cursistenbevraging na elke module. Die bevraging peilde naar de tevredenheid van de cursist met betrekking tot de organisatie, de cursus, de lesgever en de materiële omstandigheden. Het was de bedoeling dat de vakgroep deze enquêtes achteraf verwerkte en aanbevelingen formuleerde indien nodig. In de verslagen van de vakwerkgroep ontbreekt elke verwijzing hiernaar. Vanaf vorig schooljaar bevraagt het centrum de cursisten opnieuw op structurele wijze, maar beperkt het zich daarbij telkens tot enkele opleidingen. De ICT-opleidingen zijn

daarbij nog niet aan bod gekomen.

Uit het gesprek met cursisten kan de inspectie afleiden dat de tevredenheid bij de cursisten overwegend groot is. De tevredenheid slaat zowel op de informatieverstrekking, de centrumadministratie als op de materiële omstandigheden waarin het onderwijs plaatsvindt.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Doelmatigheid

Beheersingsniveau

Samenhang

Het aanbod wordt bepaald aan de hand van een bevraging naar de desiderata van de cursisten en de inschatting van de opleidingsbehoeften door de lesgevers en de directie. De laatste jaren is het aanbod sterk gericht op de doelgroep van senioren die ondertussen meer dan 75% van de cursisten uitmaakt.

Het centrum ondervindt een toenemende concurrentiedruk doordat andere organisaties eveneens ICT-opleidingen aanbieden in de regio, maar het onderneemt nauwelijks initiatieven om (pro-actief) een nieuwe afzetmarkt voor zijn ICT-opleidingen te vinden. Ook de cursisten geven aan dat de promotie van de ICT-opleidingen beter en intensiever kan georganiseerd worden.

De laatste schooljaren worden steeds meer cursussen aangeboden onder de module Update. De inhoudten sporen echter niet met de doelstellingen van die module. Het centrum wil op die manier maximaal inspelen op de leervraag van sommige cursisten, maar negeert hierbij de aansluiting met het leerplan. Dat leidt tot het oneigenlijk gebruik van de module Update voor de cursussen PC gezond, Oefeningen Word, Introductie Office, PC creatief en Fototechnieken 1 & 2.

De leerstofplanningen kunnen aan kwaliteit winnen door ze meer uniform en gedetailleerd op te stellen en door steeds te verwijzen naar de leerplandoelstellingen.

Het cursusmateriaal voldoet en spoort in grote mate met de doelstellingen van de modules. Dat is uiteraard niet het geval voor de module Update. Afhankelijk van de module wordt gebruik gemaakt van een handboek, een eigen syllabus of de combinatie van beide. De handboeken zijn verantwoord gekozen en de eigen syllabi zijn verzorgd en inhoudelijk waardevol.

De lespraktijk verloopt gemoedelijk, stimulerend en is in hoge mate vaardigheidsgericht. Het onderwijsleerproces is afgestemd op de doelgroep van volwassen cursisten. De lesgevers getuigen van voldoende vakdeskundigheid. Het centrum hanteert zijn elektronische leeromgeving (ELO) niet als didactische tool. Het intranet van het centrum is niet toegankelijk voor cursisten. Een gemiste kans om het onderwijs een hedendaags karakter te geven en in te spelen op de trend naar meer elektronische communicatie en data-uitwisseling. Cursisten zijn terecht vragende partij om gebruik te kunnen maken van een ELO.

Uitrusting

ICT

Inzet uitrusting

Leermiddelen

De uitrusting voor de ICT-opleidingen voldoet in alle vestigingsplaatsen. Naast de hoofdvestiging biedt het centrum ICT-cursussen aan in het gemeenschapscentrum Felix Sohie in Hoeilaart en in Pachthof Stroykens in Duisburg. In de hoofdvestiging deelt het centrum de computerlokalen met het leerplichtonderwijs. De samenwerking op het vlak van infrastructuur en uitrusting verloopt vlot. De technische problemen als gevolg van het dubbel gebruik blijven beperkt. Ook in de twee andere vestigingsplaatsen is de ICT-uitrusting toereikend. In Pachthof Stroykens is er een beperkt aantal laptops (6) beschikbaar. Indien er meer cursisten inschrijven, wordt het principe 'bring your own device' toegepast.

De performantie van de hardware is niet overal optimaal, maar volstaat om de doelstellingen van de opleiding te realiseren. De snelheid van de internetverbinding is in de hoofdvestiging een belangrijk en acuut aandachtspunt. Volgens de cursisten zou dat al geleid hebben tot een grote uitval in de module Webdesign.

Er is overal projectie mogelijk, maar in lokaal 24 van de hoofdvestiging is het projectiescherm te klein en in lokaal 23 is de plaats van het scherm ongelukkig gekozen. In het laatste lokaal is er ondertussen een alternatief beschikbaar in de vorm van een smartboard.

Het centrum beschikt op geen enkele vestigingsplaats over een Open Leercentrum (OLC). Dat is wel opgenomen in de plannen voor de nieuwbouw die vermoedelijk opent in 2016.

Evaluatiepraktijk

*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback*

De evaluatiepraktijk is in grote mate voor verbetering vatbaar. De kwaliteit van de cursistevaluaties is niet geborgd en het centrum onderneemt geen acties om die kwaliteit te verbeteren.

Er is gekozen voor de toepassing van permanente evaluatie om een antwoord te bieden op de stressproblematiek bij een groot deel van de cursisten. Volgens de directie is de permanente evaluatie volledig geïmplementeerd in de ICT-opleidingen. In de praktijk verschilt de evaluatiemethode sterk naar gelang van de lesgever. De betrokken leerkrachten zijn nauwelijks op de hoogte van elkaars aanpak. Ook in het geval van parallelle modules worden er tussen de betrokken lesgevers geen duidelijke afspraken gemaakt in functie van een gelijkgerichte aanpak. In diverse modules wordt nog steeds een eindevaluatie toegepast, terwijl in andere modules gespreide of permanente evaluatie worden gehanteerd. Ook de kwaliteit verschilt onderling sterk. Diverse evaluaties zijn niet of nauwelijks vaardigheidsgericht, terwijl de opleiding dat wel is. In het geval van gespreide of permanente evaluatie, ontbreken de beoordelingscriteria en in sommige gevallen ook de opdrachten. In een enkele module bestaat de evaluatie uit een eindopdracht waarin alle leerinhouden zijn vervat. Dit is voor de betrokken module een valabele evaluatievorm, maar ook hier ontbreken de beoordelingscriteria. Uit de evaluatiepraktijk blijkt dat er nood is aan navorming. Zo is het voor de lesgevers niet duidelijk hoe de evaluatie van de sleutelvaardigheden zich situeert ten opzichte van de basiscompetenties. Bepaalde leerkrachten evalueren de sleutelvaardigheden expliciet en verrekenen deze resultaten in de eindscore van de cursist. Dat is in tegenspraak met de status van de sleutelvaardigheden en levert een vertekend beeld op voor de globale score. Andere leerkrachten evalueren de sleutelvaardigheden niet expliciet.

Soms worden de leerplandoelstellingen los van de praktijkopdrachten gequoteerd terwijl ze zouden moeten geïntegreerd zijn in die opdrachten. Er is nood aan structurele en kwaliteitsvolle feedback naar de cursisten. Het centrum voorziet in een feedbackmoment tijdens de laatste les van elke module, maar volgens de cursisten wordt dit niet altijd gerespecteerd. Ook sommige lesgevers geven aan dat feedback enkel op vraag van de cursisten gebeurt.

Leerbegeleiding

*Preventief
Curatief*

Het toelatingsbeleid van het centrum verloopt conform de regelgeving. De kwaliteit van de toelatingsproeven is voor verbetering vatbaar. Ze peilen naar het juiste niveau, maar zijn doorgaans hoofdzakelijk kennisgericht. In sommige gevallen worden plaatsingstoetsen afgenomen met de bedoeling de potentiële cursisten beter te oriënteren zonder daarbij dwingend op te treden.

Afstemming met partners

Voor de ICT-opleidingen is er geen samenwerking met andere opleidingsverstrekkers of externe partners. Er is geen aanbod op vraag van derden.

Recent zijn er afspraken gemaakt om de doorstroom van cursisten van de basiseducatie te faciliteren om het dalend cursistenaantal in de ICT-opleidingen te stoppen. Dit project kan pas volgend schooljaar zijn vruchten afwerpen.

Deskundigheidsbevordering Het personeel klaagt de nood aan bijscholingen op het vlak van informatica aan.

Overleg Het overzicht van de gevolgde nascholing van de betrokken lesgevers is dan ook beperkt. De lesgevers kunnen overwegen om via zelfstudie op de hoogte te blijven van de nieuwste tendensen. De centrumleiding kan dit faciliteren door financieel tussen te komen bij de aankoop van studiemateriaal of de deelname aan online-cursussen.

Vorming De vakgroepwerking biedt geen meerwaarde op het vlak van gelijkgerichte aanpak. Er gaat evenmin een stimulans tot meer kwaliteitsvol onderwijsleerproces van uit. Het meest in het oog springend resultaat hiervan is de grote verscheidenheid in de evaluatiepraktijk, zowel naar methodiek als naar kwaliteit. De vakgroep slaagt er niet in om de onderwijskwaliteit van de opleiding te verzekeren. Een betere begeleiding en meer sturing kunnen daarin verandering brengen. De vakwerkgroep bleek echter niet op de hoogte te zijn van de mogelijkheid om een beroep te doen op de pedagogische begeleidingsdiensten of andere ondersteunende organisaties. De vakgroep vergadert naar verluidt een viertal keer per schooljaar, maar de verslagen van de helft van deze vergaderingen ontbreken. Naast het opleidingsaanbod voor het volgend semester/schooljaar komen er in hoofdzaak praktisch/technische aspecten op de agenda. Onderwerpen van agogisch/didactische aard komen zelden aan bod. Een gemiste kans om het onderwijsleerproces naar een hoger niveau te tillen.

3.1.1.4 Engels richtgraad 1, Engels richtgraad 2, Engels richtgraad 3

Voldoet

Het onderwijsaanbod is voldoende leerplangericht, de evaluatie is valide en het onderwijsleerproces dynamisch.

Outputgegevens De leerplanrealisatie en de resultaten die het centrum met zijn cursisten haalt, voldoen voor alle richtgraden. De slaagpercentages liggen op het Vlaamse gemiddelde, hoewel de deelname aan de examens in Breakthrough en Waystage iets lager is.

Leerprestaties De tevredenheid over de opleiding bij cursisten is groot. Ook de leerkrachten laten zich positief uit over het centrum.

Leerloopbaan

Tevredenheid

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen worden grosso modo volledig aangeboden in alle richtgraden, ondanks de diversiteit in het materiaal over de richtgraden heen. Zowel uit de leerstofplanningen, het lesmateriaal als uit de lespraktijken blijkt een relatief groot bewustzijn om de leerplanrealisatie als basis te nemen voor de aangeboden leerinhouden.

Volledigheid Alle vaardigheden komen evenwichtig aan bod. De leerkrachten brengen de ondersteunende kennis op een geïntegreerde, praktische manier aan. Het aanbod van persuasieve teksten is in de lagere richtgraden echter eerder beperkt. In de hogere richtgraden komen prescriptieve teksten dan weer minder voor.

Evenwicht Het beheersingsniveau van de cursisten is in overeenstemming met het niveau van de respectieve richtgraden.

Doelmatigheid De samenhang van het aanbod over de richtgraden heen is een minder punt in het aanbod, maar voor volgend jaar zoeken de leerkrachten een gemeenschappelijke basis om de leerplandoelstellingen ook verticaal gemakkelijker te kunnen integreren.

Beheersingsniveau

Samenhang

De leerkrachten hanteren de doeltaal als exclusieve instructietaal. In het eerste jaar sluipt uitzonderlijk (en zeer beperkt) het Nederlands nog binnen in de les, maar vanaf dan gebruiken de leerkrachten consequent het Engels in alle omstandigheden.

De leerkrachten maken het onderwijsleerproces aangenaam, dynamisch en stimulerend. Elk jaar organiseren ze extra- murosactiviteiten.

Onderwijsorganisatie
Organisatie curriculum

Voor richtgraad 2 worden nog BIS-modules georganiseerd, waardoor de lestijd per avond 4 uur bedraagt. Hoewel er geen expliciete klachten van cursisten zijn, ondersteunt dit een kwaliteitsvolle benutting van de lestijd niet.

Uitrusting
*ICT
Inzet uitrusting
Leermiddelen*

In de vestiging in Tervuren zijn alle lokalen uitgerust met een beamer en een PC. In de vestiging Pachthof Stoykens in Duisburg is dat niet in elk lokaal zo. Over de operationaliteit van de internetverbinding zijn soms klachten. De inzet van de ICT-middelen is dan ook afhankelijk van deze situatie. Bijna alle leerkrachten maken niettemin veelvuldig gebruik van visuele, audiovisuele en multimediale middelen om de leerplandoelen te realiseren.

Evaluatiepraktijk
*Evenwicht
Volledigheid
Beheersingsniveau
Transparantie
Feedback*

De link tussen evaluatie en leerplandoelstellingen is minder duidelijk. Niettemin komen alle onderwijsdoelstellingen aan bod in een taaloverkoepelend systeem van gespreide evaluatie en examens in januari en juni.

De puntenverdeling is evenwichtig gespreid over de verschillende vaardigheden, maar het aandeel van de ondersteunende kennis is nog relatief groot. Globaal luisteren wordt minder getest en de evaluatie van prescriptieve teksten komt iets minder aan bod.

Het toetsen gebeurt in alle richtgraden op het correcte beheersingsniveau.

De evaluatiepraktijk is transparant voor de cursist. De leerkrachten zijn zich bewust van het belang hiervan en beseffen dat evaluatie voor sommige cursisten een struikelblok kan zijn. Een aantal leerkrachten denkt aan alternatieven om – naast spreekvaardigheid – ook schrijfvaardigheid gespreid of zelfs permanent te evalueren.

Positief is ook het gebruik van een scorewijzer voor spreekvaardigheid, hoewel de uitgewerkte cesuurbepaling per richtgraad niet gecommuniceerd wordt aan de cursist.

De leerkrachten wenden de evaluaties effectief aan als feedbackinstrument en remediëringmiddel.

Leerbegeleiding
*Preventief
Curatief*

Er zijn gestandaardiseerde instaptesten voor de niveaubepaling van de instromende cursisten. De eerste weken na de test worden sommige cursisten geheroriënteerd op basis van vaststellingen in de les.

De leerkrachten hebben aandacht voor differentiatie binnen de klasgroep. De lesonderwerpen worden door een aantal leerkrachten elektronisch gecommuniceerd. Dikwijls worden remediëringsoefeningen of extra lesmateriaal ter beschikking gesteld via e-mail.

Deskundigheidsbevordering
*Beginsituatieanalyse
Overleg
Vorming*

Het centrum lijst de opleidingsaanvragen op en de vakverantwoordelijke geeft relevante opleidingen door aan de betrokken leerkrachten. De vakgroepen maken echter niet systematisch een behoefteanalyse van de opleidingsnoden. De leerkrachten zijn zich bewust van het belang van de interne uitwisseling van competenties en inzichten. Dit gebeurt ook ad hoc en informeel. Ook het bijwonen van elkaars lessen gebeurde al sporadisch, maar is geen standaard praktijk.

Vermits de vakgroepwerking per richtgraad georganiseerd is, blijven kansen tot systematische uitwisseling van expertise onderbenut. De leerkrachten beschikken echter over voldoende reflecterend vermogen en expertise om de eigen kwaliteit te bewaken en permanent te optimaliseren.

3.1.1.5 Spaans richtgraad 1, Spaans richtgraad 2, Spaans richtgraad 3

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate aangeboden. Het zelf ontwikkelde materiaal is kwaliteitsvol. De evaluatiepraktijk gaat voldoende na of de leerplandoelstellingen worden bereikt.

Outputgegevens De leerplandoelstellingen worden bereikt in overeenstemming met het beheersingsniveau.
Leerprestaties
Leerloopbaan
Outcomes
Tevredenheid

De slaagpercentages liggen hoger dan het Vlaamse gemiddelde, maar een aantal cursisten haakt af vooraleer de module is beëindigd. De redenen voor dit afhaken zijn divers maar nog niet in kaart gebracht.

Uit de tevredenheidsenquêtes van 2012 en uit gesprekken blijkt dat de cursisten over het algemeen zeer tevreden zijn over de didactische aanpak van alle leerkrachten.

Onderwijsaanbod Er is aandacht voor het aanbieden en inoefenen van de leerplandoelstellingen in de klas.
Volledigheid
Evenwicht
Doelmatigheid
Beheersingsniveau
Samenhang

Niet enkel in de leerstofplanningen, maar ook in de keuze van het lesmateriaal streven de leerkrachten ernaar het aanbod zo volledig mogelijk af te stemmen op de doelstellingen.

De handboeken zijn in overeenstemming met het verwachte beheersingsniveau. Daarnaast is er een gevarieerde aanvulling van extra authentiek materiaal met tal van interactieve oefeningen en werkvormen die een communicatieve aanpak stimuleren.

In richtgraad 3 is er waardevol eigen cursusmateriaal ontwikkeld, met bronvermelding, gebaseerd op de leerplandoelen en rekening houdend met contexten in functie van de interesses van het doelpubliek. Zowel het niveau van deze richtgraad als het taalbeheersingsniveau van de cursisten wordt hierin bewaakt. Vorig schooljaar was er een onevenwicht in de tekstsoorten met de nadruk op narratieve en literaire teksten, dit schooljaar blijkt uit de klaspraktijk dat ook prescriptieve teksten op een originele manier worden aangebracht.

De verschillende onderdelen van het leerplan worden evenwichtig aangeboden, al ligt vooral veel nadruk op de ondersteunende kennis. Toch proberen de meeste leerkrachten deze kennis in te oefenen via de vaardigheden om zo de cursisten zoveel mogelijk actief te betrekken en aan het woord te laten in het leerproces. Dit bevordert de integratie van verschillende onderwijsdoelen. De doeltaal wordt consequent gehanteerd en stimuleert de cursisten vanaf richtgraad 1 om de gewenste spreek- en luisterstrategieën te ontwikkelen. Het leerklimaat is over het algemeen zeer gemoedelijk en uitnodigend en er is aandacht voor de cursist als individuele leerder. De leerkrachten organiseren ook tal van interessante en ludieke extra-murosactiviteiten en slagen er zo in om de cursisten warm te maken voor de Spaanse en Latijns-Amerikaanse cultuur.

Onderwijsorganisatie De samenstelling van de klasgroepen is zeer wisselend, zowel wat de groeps grootte als de diversiteit in moedertaal en voorkennis betreft. De kleine klasgroepen hypothekeren de organisatie van het curriculum: het is niet evident alle richtgraden in elke lesplaats in te richten.
Organisatie curriculum
Samenstelling klasgroepen

Het centrum biedt richtgraad 2 aan a rato van 4 lestijden per week. Of dit een reden is waarom cursisten soms afhaken na richtgraad 1 is nog niet expliciet onderzocht.

Uitrusting <i>ICT</i> <i>Inzet uitrusting</i> <i>Leermiddelen</i>	<p>De lokalen zijn uitgerust om met multimedia te werken.</p> <p>Dit materiaal wordt nog onvoldoende aangewend door de leraren ter ondersteuning van de onderwijsdoelen vooral omdat dit tot vorig schooljaar niet in alle leslokalen beschikbaar was. Er is echter een grote bereidheid van het team om hiermee aan de slag te gaan.</p>
Evaluatiepraktijk <i>Evenwicht</i> <i>Volledigheid</i> <i>Beheersingsniveau</i> <i>Transparantie</i> <i>Feedback</i>	<p>De evaluaties van 2012-2013 zijn over het algemeen volledig, evenwichtig en op het correcte beheersingsniveau. Er zijn mooie voorbeelden van goede praktijk. Al is de link met de leerplandoelstellingen niet altijd even aantoonbaar, vooral bij de evaluatie van spreekvaardigheid.</p> <p>De leerkrachten hanteren een scorewijzer voor de evaluatie van spreekvaardigheid maar deze is te algemeen opgesteld en moet verfijnd worden tot op het niveau van de doelen. Hier en daar zijn er hiaten maar de leerkrachten zijn zich hiervan bewust.</p> <p>Voor de andere vaardigheden worden de meeste doelen wel getoetst en is de link met de leerplandoelen duidelijk. Toch zijn de opgaven voor schrijfvaardigheid soms te hoog van niveau.</p> <p>Het centrum stelde een puntenindeling voor die geldt voor alle moderne vreemde talen. Hierbij gaat er een groot percentage naar ondersteunende kennis tot in Threshold 3 bis. Dit is geen weerspiegeling van de klaspraktijk waar één van de sterktes precies zit in het vaardigheidsgericht aanbrengen en inoefenen van de grammatica en woordenschat. Verder is er in de puntenverdeling vooral aandacht voor de productieve en minder voor de receptieve vaardigheden. Dit is een centrumkeuze maar eens op niveau richtgraad 3 moeten beide vaardigheden volstrekt evenwaardig aan bod komen in de evaluatie. Dat is nog niet zo.</p> <p>De evaluatie gebeurt vooral via een systeem van gespreide evaluatie, sporadisch zijn er voorbeelden van permanente evaluatie maar niet elke leraar kan met dit systeem al goed overweg.</p> <p>De cursisten weten hoe zij geëvalueerd worden en waarderen vooral de uitgebreide en systematische feedback van de leraren na elke toets. Precies door dit geïntegreerde systeem van feedback kent de cursist zijn eigen sterktes en zwaktes en kan hij gericht remediëren, met de hulp van de leraren.</p>
Leerbegeleiding <i>Preventief</i> <i>Curatief</i>	<p>De oriëntering van zij-instromers gebeurt op basis van een correcte oriënteringsproef.</p> <p>De meeste leerkrachten hebben een blog waarop niet enkel een digitale agenda staat maar ook links naar interessante sites met extra oefenmateriaal. Op die manier kunnen cursisten die het wensen thuis extra oefenen. De digitale omgeving wordt nog niet gebruikt als feedbackinstrument of als remediëringstool voor de individuele cursist .</p>
Deskundigheidsbevordering <i>Overleg</i> <i>Vorming</i>	<p>De leerkrachten Spaans zijn sterk geprofessionaliseerd en hebben een goed tot uitstekend taalbeheersingsniveau.</p> <p>De werkgroep Spaans vergadert een drietal keer per schooljaar maar bespreekt dan vooral organisatorische onderwerpen. Het uitwisselen van materialen en van didactische aanpak gebeurt vooral informeel, maar verdient een plaats in de vakwerkgroepwerking. Dit geldt ook voor de goede praktijkvoorbeelden die er zijn inzake evaluatiepraktijk, waarbij de link met de leerplandoelen geborgd wordt. Het delen van deze kennis, ook met andere vakgroepen, gebeurt onvoldoende.</p>

3.1.2 Voldoet het centrum aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'?

Het centrum gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (BVH) na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles uitvoert. Zo kreeg het GITO Tervuren, de hoofdvestiging van CVO Tervuren-Hoeilaart, tijdens de doorlichting secundair onderwijs in september 2013 ook een gunstig advies. Uit de controles en adviezen van externe controlediensten, de interne dienst en de externe dienst, blijkt dat er enkele tekorten werden opgemerkt. Deze tekorten zijn op het ogenblik van de doorlichting gedeeltelijk opgelost. Uit de planning blijkt dat er aandacht is voor de maatregelen in afwachting van een oplossing ten gronde (de nieuwbouw in Tervuren is gepland tegen eind 2016). Er is in het centrum een cultuur waarbij elke betrokkene zich aangesproken voelt om op zijn niveau bij te dragen aan de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op de verschillende locaties waarvan het centrum gebruik maakt. Zes van de zeven lesplaatsen werden tijdens de doorlichting bezocht. Het centrum werkt samen met de verschillende lokale en overkoepelende preventiediensten. De vaststellingen in de documenten van de deskundigen stemmen overeen met wat de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting opmerkte. De verschillende lesplaatsen zijn geschikt voor de organisatie van onderwijs. Enkel het ICT-lokaal in Pachthof Stroykens Duisburg viel op omwille van het mogelijke valgevaar door de bekabeling in het leslokaal. Het centrum krijgt een gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. De onderwijsinspectie vertrouwt op het beleidsvoerend vermogen van het centrum om de resterende tekorten weg te werken en om proactief acties te blijven ondernemen op alle vestigingsplaatsen.

3.1.3 Voldoet het centrum aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft het centrum de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 56,6°)	ja

3.2 Respecteert het centrum de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Heeft het centrum een reglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet volwassenenonderwijs (DV), art. 120 en 121)	neen
• de bijdrageregeling (art.120 en 121 DV)	neen
• het reglement van orde (art. 120 DV)	ja
• het evaluatiereglement dat minstens de evaluatievoorwaarden, de vorm van elke evaluatie, de tijdvakken waarbinnen de evaluaties worden afgelegd, de samenstelling van de evaluatiecommissies, de wijze van beraadslaging door de evaluatiecommissies en bekendmaking van evaluatieresultaten en de procedures voor afhandeling van conflicten en vrijstellingen omvat (art. 39 en 120 DV)	ja
• informatie over de regionale ombudsdienst (art. 120 DV)	ja
Respecteert het centrum de vakantieregeling en de aanwending van de onderwijstijd? (art. 26 DV)	ja
• Het centrum is gedurende 40 weken administratief geopend.	ja
• Een module kan starten op elk ogenblik van het schooljaar en gespreid worden over een aantal dagen en weken, zoals het centrum het nodig acht, met inachtneming van de vakantieregeling.	ja
• Een centrubestuur organiseert het opleidingsaanbod op die manier dat het aantal geplande lestijden overeenstemt met het aantal te organiseren lestijden, zoals bepaald in de opleidingsprofielen. Lestijden die samenvallen met een wettelijke, decretale of reglementaire feestdag, worden geacht gepland te zijn.	ja
• Om een correcte uitvoering van de vakantieregeling mogelijk te maken, kan het aantal geplande lestijden maximaal 8% afwijken van het aantal te organiseren lestijden zoals bepaald in de opleidingsprofielen.	ja

Ontwikkelt het centrubestuur een kwaliteitszorgsysteem met betrekking tot (art. 52 DV)	ja
• de organisatie van het onderwijsaanbod	ja
• de leertrajectbegeleiding op het niveau van de individuele cursist	ja
• de uitvoering van andere onderwijsopdrachten en bevoegdheden toegekend aan de centra	ja
• de organisatie en het beheer van de instelling zodat de doelstellingen van de organisatie behaald worden	ja
• de behandeling van de cursist en van de personeelsleden met respect voor hun rechten en plichten	ja
• de uitvoering van de administratieve en organisatorische opdrachten en bevoegdheden toegewezen aan de centra	ja
• de permanente vorming van het personeel	ja
Realiseert het centrubestuur dit kwaliteitszorgsysteem door permanent en op eigen initiatief toe te zien op de kwaliteit van hun onderwijsactiviteiten? (art. 52 DV)	neen
Beoordeelt en certificeert het centrum de reeds verworven competenties? (art. 3,6°)	ja

4 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Evaluatiesysteem

- Doelgerichtheid** Het centrum hanteert functionerings- en evaluatiegesprekken en heeft dit systeem geoptimaliseerd na de opmerkingen in het verslag van de vorige doorlichting. Op die manier besteedt de directie aandacht aan het opvolgen en begeleiden en uiteindelijk beoordelen van alle personeelsleden.
- Ondersteuning** Om dit correct te laten verlopen volgde de directeur nascholingen via de pedagogische begeleidingsdienst. De verslagen van alle personeelsleden zijn beschikbaar. Uit de verslagen blijkt dat het onderwijskundig functioneren onvoldoende wordt opgevolgd. De tweede evaluator, de schepen van onderwijs, is als procesbewaker nog niet betrokken geweest bij de functionerings- of evaluatiecyclus.
- Doeltreffendheid** Volgens het directieteam zijn de functioneringsgesprekken een meerwaarde voor de cultuur van het centrum. Elk personeelslid krijgt de kans om een formeel gesprek te voeren waarin alle aspecten van de functiebeschrijving aan bod komen en waarbij ook de directie feedback krijgt over de hele centrumwerking en over het eigen functioneren.
- Ontwikkeling** Leerkrachten geven aan dat de laagdrempeligheid van de contacten met de directie voor hen voldoende is. Er is geen rem om zijn mening te ventileren tijdens de vele informele contacten. In de meeste gevallen waarderen zij de aandacht voor intermenselijke en persoonlijke problemen en vinden sowieso een luisterend oor bij het directieteam. Het onderscheid tussen functionerings- en evaluatiegesprekken is voor hen nog niet altijd duidelijk. Er is in het centrum in alle geval een blijvende aandacht om het evaluatiesysteem van het personeel verder te ontwikkelen.

4.2 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** Het centrum heeft een uitgeschreven visie op evaluatie maar publiceert die nog niet op de website. Er zijn duidelijke afspraken over het hanteren en rapporteren van de evaluatiegegevens. Het centrumreglement bevat alle wettelijke vereisten. Cursisten weten meestal wel hoe de evaluatie gebeurt.
- Ondersteuning** Na de vorige doorlichting is het systeem van permanente evaluatie deels ingevoerd. Hiervoor zijn er afspraken gemaakt per studiegebied. Al moet er een kanttekening geplaatst worden bij het begrip 'permanente evaluatie' dat vaak wordt geïnterpreteerd als 'gespreide evaluatie'. De onderwijskundige ondersteuning van de vakgroepen om de validiteit en de representativiteit van de evaluaties te bewaken, ontbreekt vooralsnog. Dit leidt tot verschillende inzichten en resultaten naargelang de vakgroep. Zij bewaken niet altijd de gelijkgerichtheid of zijn zich niet bewust van de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van hun evaluatiepraktijk om de leerdoelen correct te evalueren.

- Doeltreffendheid** Omwille van de verschillende interpretatie en invulling van de evaluatiepraktijk is de eindbeoordeling niet in alle studiegebieden valide te noemen. Terwijl er mooie voorbeelden zijn met systematische feedback aan de individuele cursist, is in vele gevallen de evaluatie nog onevenwichtig en te weinig afgestemd op de leerplandoelen.
- Ontwikkeling** Het centrum nam initiatieven om de evaluatiepraktijk bij te sturen, maar de concrete uitwerking ervan in de praktijk leidt onvoldoende tot de verwachte resultaten. Professionalisering en of expertise-uitwisseling is nodig om tot een voldoende valide evaluatiepraktijk te komen. De leerkrachten zijn sterk vragende partij om goede evaluatievoorbeelden te krijgen. Bovendien zoeken zij naar een verantwoorde invulling van het evaluatiesysteem om cursisten te beoordelen zonder hen al te zwaar te belasten.

5 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op.

Leiderschap Het leiderschap wordt opgenomen door de directeur en de adjunct-directeur. Zij sturen het centrum aan met de ondersteuning van de administratieve medewerkers en enkele personeelsleden met een beperkte coördinatiefunctie (ICT en NT2). De taakverdeling tussen het directieteam is duidelijk voor alle personeelsleden.

Het huidige organisatiemodel is ontstaan bij de aanstelling van de directeur en de adjunct-directeur in 2000. De samenwerking verloopt aangenaam en constructief, ook met de administratieve medewerkers waarmee zij het bureau/secretariaat delen. Voor de onderwijskundige coördinatie rekent de directie in de eerste plaats op de expertise van de vakverantwoordelijken die de verschillende vakgroepen voorzitten. De directie treedt daarin weinig sturend op. De doeltreffendheid van het huidige organisatiemodel is wisselend en hangt af van de dynamiek in de verschillende vakgroepen en van de vakverantwoordelijken. Het beleid motiveert de leerkrachten onvoldoende om de visie van het centrum samen waar te maken.

De directie doet gericht aan deskundigheidsbevordering om het beleidsvoerend vermogen verder te ontwikkelen, maar heeft nog geen initiatieven genomen om het leiderschap te evalueren en eventueel bij te sturen. De leiderschapstijl wordt gedefinieerd als menselijk en gemoedelijk met aandacht voor het welbevinden van het personeel.

Visieontwikkeling Het centrum beschikt over een eigen visie. De centrumleiding concretiseerde deze visie in overleg met de lerarenraad wat resulteerde in een beleidsplan (2013-2017) met operationele doelstellingen en prioritaire actieplannen. De pedagogische begeleidingsdienst was actief betrokken in het uitwerken van dit ontwerp.

De nieuwe visie is tot stand gekomen op basis van twee bevestigingen: één van het personeel en één van een 20-tal externe stakeholders. Op basis daarvan werd een prioriteitenlijst opgesteld die is vertaald in strategische en operationele doelstellingen met een tijdspad eraan verbonden. Het personeel nam actief deel via de vertegenwoordiging in de lerarenraad. De definitieve versie van dit beleidsplan zal dit schooljaar aan het gehele personeel worden voorgelegd. De vooropgestelde doelen voor 2013 zijn alvast aangepakt. Het beleidsplan wordt dus effectief gebruikt en opgevolgd.

De implementatie van het beleidsplan en de effecten ervan op de gehele organisatie kunnen pas over een paar jaar afgetoetst worden. Alle initiatieven van het centrum moeten sporen met deze doelstellingen, al zijn bijstellingen in functie van interne of externe ontwikkelingen zeker mogelijk.

Besluitvorming Het centrum beschikt over verschillende overlegorganen. De centrumleiding houdt regelmatig contact met het centrubestuur om haar belangen te verdedigen en onder de aandacht te brengen. Het formele overleg met het Lokaal Overlegcomité verloopt vlot en leidt tot de gewenste resultaten. Daarnaast heeft het centrum een lerarenraad, waarin per studiegebied verkozen leerkrachten zetelen, die actief betrokken zijn bij het centrumbeleid (o.a. de uitwerking van het beleidsplan). Per studiegebied zijn er soms verschillende vakgroepen opgericht met de bedoeling overleg te hebben over onderwijskundige aspecten, maar waarvan de aansturing en de output wisselend is van kwaliteit. Vakvergaderingen voldoen vaak niet aan die verwachtingen en vakverslagen zijn niet altijd beschikbaar.

Het communicatieplatform wordt door de personeelsleden opgevolgd. De informatie is echter niet altijd transparant geordend en wordt onvoldoende geüpdatet, wat de doeltreffendheid van deze communicatielijnen vermindert. De informele communicatie tussen de verschillende actoren is belangrijk en kenmerkend voor het centrum. De medewerkers vinden dat zij voldoende kansen krijgen om te overleggen met het directieteam.

Niet alle overlegkanalen zijn even efficiënt. De output van de vakgroepwerking is zeer verschillend. De bereidheid tot overleg en samenwerking tussen de participanten en de aansturing door de vakgroepverantwoordelijken is daarin van cruciaal belang. Precies omdat studiegebieden soms werken met verschillende vakgroepen in functie van de richtgraden vervaagt de gelijkgerichtheid en het gemeenschappelijk doel.

Tot nu toe heeft het centrum de besluitvormingprocedures nog niet geëvalueerd of bijgesteld. De centrumleiding is wel op de hoogte van enkele knelpunten maar treedt daarin te weinig sturend op en legt de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de professionaliteit van de vakgroepen zelf.

Kwaliteitszorg Het centrum beschikt niet over een uitgeschreven visie op kwaliteitszorg. Het betreft de leerkrachten via de lerarenraad om samen te komen tot een gedragen centrumvisie en tot het uitwerken van een beleidsplan. Het plan is gericht op een systematische kwaliteitsverbetering van het gehele centrum, maar stelt nog onvoldoende duidelijke kwaliteitsdoelen voorop op het niveau van de klaspraktijk.

Het centrum verzamelt niet systematisch gegevens die als kwaliteitsindicator kunnen dienen maar zit wel samen met andere centra in een lerend netwerk om de bevragingen te optimaliseren. Voorlopig is er geen structurele terugkoppeling of analyse van de resultaten in de vakwerkgroepen.

Op dit ogenblik kan niet gesteld worden dat het kwaliteitszorgsysteem al leidt tot een optimalisering van het onderwijsleerproces en tot het borgen van de onderwijskwaliteit in alle opleidingen.

Het centrum heeft al een hele weg afgelegd op het vlak van systematische kwaliteitszorg en levert inspanningen om verder te professionaliseren. Maar niet elke vakgroep is voorlopig in staat om de eigen kwaliteit te bewaken of is doordrongen van de noodzaak hiervan. Personeelsleden zien niet altijd de link tussen het kwaliteitszorgsysteem en hun klaspraktijk.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

6.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het benutten van kwaliteitsvol aanvullend materiaal voor NT2, afgestemd op de eigenheid en de noden van de cursisten.
- Het gebruik van multimedia voor NT2 waar mogelijk.
- Het kwaliteitsvol uitwerken van eigen materiaal voor Engels en Spaans richtgraad 3, afgestemd op de leerdoelen en op het doelpubliek.
- Het aanbrengen en inoefenen van de ondersteunende kennis op een praktische en impliciete manier, gebruikmakend van interactieve werkvormen voor Engels en Spaans.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het systematisch en structureel voeren van functionerings- en evaluatiegesprekken met correcte verslaglegging.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het creëren van een toegankelijk en open centrum met aandacht voor elke betrokkene.
- Het gezamenlijk uitwerken van een visie en een beleidsplan.
- Het dynamisch beheersen, monitoren en opvolgen van het welzijnsbeleid met wisselende partners over de verschillende vestigingsplaatsen.

6.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het optimaliseren van de ICT-vakgroepwerking in functie van een meer gelijkgerichte aanpak en betere onderwijskwaliteit.
- De functionaliteit van de planningsdocumenten voor NT2.
- De verticale samenhang en doorlopende leerlijnen tussen de verschillende richtgraden NT2.
- De organisatie van één overkoepelende vakgroep voor NT2 in functie van een meer gelijkgerichte aanpak en betere onderwijskwaliteit.
- De vakgroepwerking en uitwisseling van vakexpertise voor Engels en Spaans.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het benutten van de functioneringsgesprekken voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit.
- Het professionaliseren van het personeel inzake evaluatie.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het krachtvoller aansturen van de vakgroepwerking om de centrumvisie te realiseren.

6.3 Wat moet het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het bereiken van de leerplandoelstellingen in de richtgraden 1 en 2 voor NT2.
- Het bereiken van de leerplandoelstellingen in de opleiding Informatica: toepassingssoftware.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' omwille van het onvoldoende realiseren van de onderwijsdoelstellingen voor
  - Nederlands tweede taal**
    - Nederlands tweede taal richtgraad 1
    - Nederlands tweede taal richtgraad 2
  - Informatie- en communicatietechnologie**
    - Informatica: toepassingssoftware

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **03-02-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Het inspectieteam stelde volgende inbreuk(en) vast:

Het vermelden van de correcte bijdrageregeling in het centrumreglement (art.120 en 121 DV).

Het realiseren van een kwaliteitszorgsysteem door permanent en op eigen initiatief toe te zien op de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten (art.52 DV).

Om deze inbreuk(en) op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **03-02-2017** opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Els VAN RAEMDONCK de inspecteur-verslaggever	Rudi VANLOOCK de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van het centrum	